

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 1/10

FACULTATEA MEDICINĂ

PROGRAMUL DE STUDII 0912.1 MEDICINĂ

CATEDRA DE FILOSOFIE ȘI BIOETICĂ

APROBATĂ

la ședința Comisiei de asigurare a calității și
evaluării curriculare Facultatea Medicină
Proces verbal Nr. 6 din 22.02.2017
Președinte, dr. hab. șt. med., conf. univ.
Suman Serghei _____

APROBATĂ

la ședința Consiliului Facultății Medicină I
Proces verbal Nr. 4 din 20.03.2017
Decanul Facultății, dr. șt. med., conf. univ.
Plăcintă Gheorghe _____

APROBATĂ

la ședința Catedrei de filosofie și bioetică
Proces verbal Nr. 01 din 01.09.2017
Șef catedră, dr. hab. în filos., conf. univ.
Ojovan Vitalie _____

CURRICULUM

DISCIPLINA COMUNICARE ȘI COMPORTAMENT ÎN MEDICINĂ

Studii integrate

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Chișinău, 2017

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 2/10

I. PRELIMINARII

- Prezentarea generală a disciplinei: locul și rolul disciplinei în formarea competențelor specifice ale programului de formare profesională / specialității

Valoarea și necesitatea disciplinei *Comunicare și comportament în medicină* pentru medicii este determinat de diversele situații lipsite de claritate și precizie cu care lucrătorul medical se confruntă în activitatea sa. Dificultatea respectivă, de obicei oscilează între ce este bine și ce este rău, ce este corect și ce nu este corect, ce este normal și ce este anormal. Ritmul intens care i se impune medicului în practică face să nu realizeze că se confruntă cu multiple greutăți ce implică abilități de comunicare și de control (dirijare) comportamental. Un lucru este cert, că un stil de comunicare personal bine conturat profesional și formare a unor calități morale ce dictează un comportament calm (în general normal) în situațiile dificile din activitate, vă finalizează cu sporirea satisfacției pacientului, verticalitatea medicului și nu în ultimul rând cu calitatea actului medical.

În contextul noilor cerințe de pregătire profesională al viitorului medic se realizează cursul *Comunicare și comportament în medicină* înaintat și recomandat pentru toate specialitățile din sistemul sanitar.

În dorința de a crea o atmosferă comunicațională eficientă și a unui comportament echilibrat nu este suficient doar de cunoștințe medicale specializate, dar și de cunoștințe care redau condiția reală de complexitate al relațiilor dintre medic și pacient. Raportul medicului cu pacientul presupune în primul rând abilități de comunicare eficientă formată în temeiul naturii umane, un comportament moral între medic și pacient fundamentat pe esența ființei umane și nu pe aparențele accidentale ce deseori ori survin în actul medical.

Cursul *Comunicare și comportament în medicină* are scopul să eficientizeze exersarea profesiei medicale, să formeze la viitorul lucrător medical simțul responsabilității ca om și ca specialist. Să-și creeze propriul stil comunicațional și comportamental în concordanță cu menirea nobilă a profesiei de medic.

- Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională

De a prezenta mediciniștilor cunoștințe și tehnici de comunicare și comportament acompaniate de un suport moral profesional, precum și însușirea unor abilități de înțelegere a condițiilor specifice în care se desfășoară actul comunicațional medical, care să asigure o comunicare pentru schimbarea comportamentului părților implicate în relațiile medicale.

- Limbile de predare a disciplinei: română, rusă, engleză;
- Beneficiari: studenții anului I, facultatea Medicină 1 și 2

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	U.02.O.014		
Denumirea disciplinei	Comunicare și comportament în medicină		
Responsabili de disciplină	dr. hab. în filos., conf. univ. Vitalie Ojovan dr. în filos., lect. univ. Ludmila Rubanovici asist. univ. Ion Banari		
Anul	I	Semestrul	2
Numărul de ore total, inclusiv:			90
Curs	17	Lucrări practice	-
Seminare	34	Lucrul individual	39
Forma de evaluare	CD	Numărul de credite	3

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția:

06

Data:

20.09.2017

Pag. 3/10

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

• *la nivel de cunoaștere și înțelegere:*

- procesul de comunicare și funcțiile comunicării;
- tehnici de comunicare în crearea unor relații funcționale medic-pacient;
- criteriile comunicaționale și comportamentale ale faptului medical calitativ;
- diverselor situații de manifestare a barierelor de comunicare în relația medic-pacient;
- modele de comunicare eficientă, tehnici de ascultare activă pentru profesarea reușită;
- structura și calitatea conflictului, cauzele care pot genera conflicte în actul terapeutic;
- principalele surse de malpraxis pentru a le preveni;
- drepturile și obligațiile medicului și pacientului;
- componentele unei comunicări pentru schimbarea comportamentului cu risc pentru sănătate

• *la nivel de aplicare:*

- tehnicile de comunicare intra și interorganizaționale, în vederea integrării optime în echipa medicală;
- competențele de descifrare și aplicare a metacomunicării în practica medicală;
- imagini adecvate unui lucrător medical prin evitarea situațiilor de malpraxis;
- tehnici specifice de depășire a barierelor în comunicare;
- elementele de comunicare eficientă în relația medic-pacient;
- principalele strategii de soluționarea conflictelor la nivel interpersonal, personal și social;
- managementul conflictului medical prin prisma bioeticii;
- comportamentale interculturale în relația medic-pacient;
- reacțiile comportamentale ale pacienților în dependență de personalitate;
- calitățile morale în clarificarea problemelor cu privire la viața și sănătatea pacienților ori/și a persoanelor din anturajul lor;

• *la nivel de integrare:*

- tehnicile de comunicare în condițiile activității medicale;
- cunoștințele pentru a organiza sau reorganiza propriul stil de comunicare în medicină;
- imaginea profesională în conformitate cu statutul și rolul social al medicului;
- cunoștințe și abilități de depistare a surselor de conflict din practica medicală;
- abilități de depășire a barierelor comunicaționale din medicină;
- teoria comunicării interculturale în dialogul cu pacienții din diferite etnii;
- să integreze strategii și tehnici de comunicare pentru schimbarea comportamentului cu risc pentru sănătate;
- caracterul moral al omului ce determină conduita profesională;

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Cunoștințe esențiale din domeniul comunicării și științele comportamentului aplicate în practica medicală pentru a eficientiza implicațiile individuale și calitatea actului medical, precum și schimbarea comportamentului cu risc pentru sănătate.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 4/10

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Cursuri (prelegeri), lucrări practice/ lucrări de laborator/seminare și lucru individual

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Lucrări practice	Lucru individual
1.	Comportamentul uman – un complex bio-psiho-social.	2	4	5
2.	Comportament și personalitate.	2	4	4
3.	Comportament și societate. Elemente de sociologie medicală.	2	4	4
4.	Comunicarea. Definiții și funcții.	2	4	4
5.	Metacomunicarea și diferențele culturale.	2	4	4
6.	Bariere și clivaje în comunicare.	2	4	4
7.	Conflictul – element constitutiv esențial al comunicării.	1	2	4
8.	Comportament în context intercultural.	1	2	4
9.	Comportamente cu risc pentru sănătate. Comunicarea pentru schimbarea comportamentului cu risc pentru sănătate.	3	6	6
		17	34	39
Total		90		

VI. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Tema 1. Comportamentul uman – un complex bio-psiho-social	
<ul style="list-style-type: none">• să definească noțiunea de comportament uman, formula complexă de constituire și consolidare a comportamentului;• să cunoască criteriile de stabilire a normalității;• să demonstreze implicarea factorilor interni și externi la determinarea comportamentului;• să aplice cunoștințele obținute în determinarea tipurilor de comportamente;• să integreze caracterul moral al omului ce determină conduita profesională.	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de comportament uman. Clasificarea comportamentului uman. Factorii ce influențează comportamentul uman: biologic, psihologic și social.2. Factorii bio-psiho-sociali care influențează actul medical. Comportamentul și sănătatea. Impactul comportamentului uman asupra sănătății.3. Normalitate comportamentală. Conceptul de normalitate. Normalitatea ca proces. Criterii de normalitate. Normalitate și comunicare. Normalitatea ca sănătate, normalitatea și adaptarea, sănătate și adaptare.4. Anormalitatea. Criterii de definire anormalității. Anormalitate și boală. Tipuri de comportamente anormale.
Tema 2. Comportament și personalitate	
<ul style="list-style-type: none">• să definească ce este personalitatea și elementele structurale ale ei;• să cunoască impactul caracterului uman asupra reușitei profesionale;• să aplice reacțiile comportamentale ale diferitor tipuri de personalitate;• să integreze decizii eficiente care modelează diferite tipuri de comportamente particulare.	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de personalitate. Trăsăturile și structura personalității.2. Comportament și temperament. Tipurile de temperament coleric, sangvinic, flegmatic și melancolic.3. Comportament și somaticul uman. Tipologiile morfologice.4. Comportament și „psihicos”-ul uman.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția:

06

Data:

20.09.2017

Pag. 5/10

Obiective	Unități de conținut
	Tipologiile psihofiziologice și psihologice.
Tema 3. Comportament și societate. Elemente de sociologie medicală	
<ul style="list-style-type: none">• să definească conceptul de sociologie medicală, statut și rol social, bioetică, deontologie medicală;• să cunoască tipurile de relație medic-pacient;• să conștientizeze drepturile și obligațiile medicului și pacientului;• să aplice imagini adecvate unui lucrător medical prin evitarea situațiilor de malpraxis;• să integreze imaginea profesională în conformitate cu statutul și rolul social al medicului.	<ol style="list-style-type: none">1. Noțiunea de sociologie și sociologie medicală.2. Caracteristica noțiunilor statut și rol social și conflict de rol.3. Statutul și rolul social al medicului. Rolul social al bolnavului. Relația medic-pacient ca relație de roluri.4. Tipuri, modele și strategii de relație medic-pacient. Stadiile actului medical: anamneză și explorarea simptomelor de către medic; precizarea diagnosticului și decizia în legătură cu tratamentul; complianța la tratament, procesul tratamentului și stadiul posttratament. Acordul informat.5. Malpraxis și noncompliance la tratament ca devieri de la obligația de rol. Automedicația.6. Elemente de bioetică și deontologie medicală.
Tema 4. Comunicarea. Definiții și funcții	
<ul style="list-style-type: none">• să definească derularea procesului de comunicare, funcțiile comunicării;• să cunoască diverse tehnici de comunicare utile în crearea unor relații funcționale medic-pacient;• să demonstreze eficacitatea actului comunicațional în diverse situații profesionale;• să aplice tehnicile de comunicare intra și interorganizaționale, în vederea integrării optime în echipa medicală;• să integreze cunoștințele pentru a organiza sau reorganiza propriul stil de comunicare.	<ol style="list-style-type: none">1. Noțiunea de comunicare. Elemente constitutive ale comunicării. Funcții ale comunicării.2. Procesul comunicării. Tipuri și forme ale comunicării.3. Semnificația comunicării în activitatea medicală. Tipuri de comunicare medic-pacient.4. Comunicarea în funcție de diagnostic. Comunicarea cu diferite tipuri de pacienți.5. Comunicarea în echipa medicală: medic, asistent, bioetician, preot, psiholog, psihiatru, asistent social, pacient.
Tema 5. Metacomunicarea și diferențele culturale	
<ul style="list-style-type: none">• să definească valoarea și impactul metacomunicării în actul medical;• să cunoască principiile metacomunicării și a importanței acestora în practica medicală, în contextul respectării normelor bioetice;• să demonstreze competențe de descifrare și aplicare a limbajului verbal, paraverbal, nonverbal și extraverbal al metacomunicării în practica medicală;• să aplice codului bunelor maniere în viața de zi cu zi, inclusiv în activitatea profesională;• să integreze înțelegerea și interpretarea mesajului pacienților, utilizarea de către medic a limbajului corporal în comunicarea cu pacienții, evaluarea adecvată în funcție de cultura vorbitorului.	<ol style="list-style-type: none">1. Noțiunea de metacomunicare.2. Descifrarea limbajului verbal al metacomunicării.3. Limbajul paraverbal: râsul, geamătul, oftatul, tusea seacă și dresul vocii.4. Limbajul nonverbal: postura trupului, mimica și gestica.5. Interacțiunea dintre comunicarea verbală și nonverbală. Poziții interculturale în comunicarea nonverbală.6. Eticheta. Din istoria etichetei. Elemente ale codului bunelor maniere. Comportamentul în viața profesională.7. Imaginea element esențial în societatea contemporană. Conceptul de imagine. Imaginea personală. Limbajul vestimentației – paleta culorilor. Limbajul culorilor. Garderoba feminină și masculină.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția:

06

Data:

20.09.2017

Pag. 6/10

Obiective	Unități de conținut
	<p>8. Imaginea studentului medic și a medicului.</p> <p>9. Elemente de programare neurolingvistică: metamodelul, arta de a pune întrebări, degete și cuvinte critice, reprezentarea senzorială, cheile de acces vizual și cum ținem obiectivele.</p>
Tema 6. Bariere și clivaje în comunicare	
<ul style="list-style-type: none">• să definească conceptul de bariere în comunicare, cauza apariției și clasificarea lor, sintetizarea principalelor tipologii ale barierelor de comunicare;• să cunoască diverselor situații de manifestare a barierelor de comunicare în relația medic-pacient, modele de comunicare eficientă, tehnici de ascultare activă;• sa demonstreze tehnici specifice de depășire a barierelor în comunicare;• să aplice principiile metacomunicării ca model de depășire a barierelor în comunicare;• să integreze abilități de depășire a barierelor comunicaționale din medicină.	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de barieră în comunicare, cauza apariției și clasificarea lor.2. Bariere tehnice: zgomotul, perturbările sonore și filtrele.3. Bariere socio-culturale: politice, religioase, sociale și profesionale.4. Bariere psihologice: de atitudine și deprindere.5. Bariere de înțelegere: fonetice, semantice, stilistice și logice.6. Comunicarea eficientă și ineficientă.7. Tehnici și forme de ascultare activă.8. Elemente ale ascultării active: formularea întrebărilor, parafrizarea, sumarizarea și oferirea de feedback.9. Comunicarea eficientă medic-pacient. Bariere personale în relația medic-pacient.
Tema 7. Conflictul – element constitutiv esențial al comunicării	
<ul style="list-style-type: none">• să definească structura și calitatea conflictului;• să cunoască cauzele care pot genera conflicte;• sa demonstreze abilități în soluționarea conflictelor la nivel interpersonal, personal și social;• să aplice managementul conflictului prin prisma bioeticii, atribuind un rol pozitiv prin condamnarea însușirilor, faptelor imorale și amorale.• să integreze cunoștințe și abilități de depistare a surselor de conflict din practica medicală;• să integreze strategii de rezolvare a conflictelor dintre medic și pacient.	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de conflict și conflictologie. Obiectul de studiu al conflictologiei.2. Structura conflictului: obiectul conflictului, părțile conflictului, mediul înconjurător și cerințele conflictului, interpretarea subiectivă a conflictului și elementele sale individuale.3. Tipologia conflictelor. Strategii de rezolvare a conflictelor.4. Aspectul etic al conflictului.
Tema 8. Comportament în context intercultural	
<ul style="list-style-type: none">• să definească procesul de comunicare interculturală, a diferitor tipuri de comunicatori interculturali;• să cunoască surse de gafe interculturale în comunicarea medicală;• sa demonstreze comportamentale interculturale în relația medic-pacient;• să aplice structural dialogul intercultural;	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de cultură și comunicare interculturală. Multiculturalitate, interculturalitate, transculturalitate.2. Etnocentrismul și comunicarea interculturală. Etnocentrismul ca problemă a comunicării interculturale.3. Caracteristicile structurale ale comunicării interculturale. Surse de gafe in comunicarea

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția:

06

Data:

20.09.2017

Pag. 7/10

Obiective	Unități de conținut
<ul style="list-style-type: none">să integreze teoria comunicării interculturale în dialogul cu pacienții din diferite etnii.	interculturala. 4. Comunicarea interculturală medic-pacient.
Tema 9. Comportamente cu risc pentru sănătate. risc pentru sănătate	Comunicarea pentru schimbarea comportamentului cu risc pentru sănătate
<ul style="list-style-type: none">să definească formele (varietățile) și conținutul comportamentelor cu risc pentru sănătate;înțeleagă cunoștințele necesare depistării, în procesul comunicării, a comportamentelor deviate și nocive;să cunoască clasificarea conduitelor deviate;sa demonstreze capacități comunicațional-comportamentale pentru întreținerea unui dialog medic-pacient în cazul depistării comportamentelor deviate sau nocive, cu scopul anihilării sau diminuării deprinderilor respective;să aplice subiecte bioetice în clarificarea problemelor cu privire la viața și sănătatea pacienților ori/și a persoanelor din entouragele lor;să integreze proiectarea, susținerea și evaluarea unui discurs adaptat criteriilor de prevenire a comportamentelor deviate sau nocive;să integreze strategii și tehnici de comunicare pentru schimbarea comportamentului cu risc pentru sănătate.	<ol style="list-style-type: none">Noțiune de conduită deviantă. Importanța anihilării acesteia în societate și medicină.Clasificarea conduitelor deviate.Tulburări de personalitate. Sindroame comportamentale în bolile psihice.Violența în familie. Deviații sexuale.Stări persistente de conflict.Comportamentul nociv pentru sănătate: caracteristica generală.Delimitarea celor principalelor probleme ale comportamentului nociv.Suprasolicitarea fizică și nervoasă. Alimentația dezechilibrată.Fumatul, consumul de alcool și de droguri.Comportamentul față de medicament: repulsie, indiferență, deprinderi, abuz. Efectul Placebo.Aspecte generale ale procesului de schimbare comportamentală: principii și etape în evaluarea schimbării comportamentului.Condițiile esențiale pentru schimbarea comportamentului.Importanța comunicării în schimbarea comportamentului. Strategii și tehnici de comunicare pentru schimbarea comportamentului. Comportamentul față de medicament.

VII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

✓ Competențe profesionale (specifice) (CS)

- CP5. Planificarea, coordonarea și efectuarea activităților de promovare a sănătății și a măsurilor profilactice pentru îmbunătățirea sănătății la nivel individual și comunitar.

✓ Competențe transversale (CT)

- CT1. Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale cu aplicarea valorilor și normelor eticii profesionale, precum și prevederilor legislației în vigoare. Promovarea raționamentului logic, a aplicabilității practice, a evaluării și autoevaluării în luarea deciziilor.
- CT2. Realizarea activităților și exercitarea rolurilor specifice muncii în echipă în diverse instituții medicale. Promovarea spiritului de inițiativă, dialogului, cooperării, atitudinii pozitive și respectului față de ceilalți, a empatiei, altruismului și îmbunătățirea continuă a propriei activități.
- CT3. Autoevaluarea obiectivă a nevoii de formare profesională continuă în scopul prestării serviciilor de calitate și al adaptării la dinamica cerințelor politicilor în sănătate și pentru dezvoltarea personală și profesională. Utilizarea eficientă a abilităților lingvistice, a cunoștințelor în tehnologiile informaționale, a competențelor în cercetare și comunicare.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 8/10

✓ Finalități de studiu

La finalizarea studierii unității de curs studentul va fi capabil:

- să distingă componentele unui act comunicațional eficient;
- să identifice caracterul vertical moral al omului pentru a profesa cu succes medicina;
- să păstreze echilibrul emoțional și moral în situațiile profesionale dificile;
- să stabilească sursele de malpraxis întâlnite în cursul desfășurării relației medic și pacient;
- să ia decizii constructive în situații conflictuale fie cu pacienții, fie cu colegii de serviciu;
- să perfecționeze tehnicile și strategiile, tipurile și modelele de comunicare și comportament în activitatea profesională și în viața cotidiană;
- să aprecieze valoarea și necesitatea unui comportament moral în realizarea actului medical;
- să caracterizeze conduitele deviate și nocive pentru a promova comportamentul sănătos de viață.

VIII. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Lucrul cu cartea și TIC.	Lucrul sistematic în biblioteca și medioteca. Explorarea surselor electronice actuale referitor la tema pusă în discuție.	1. Calitatea judecăților formate, gândirea logică, flexibilitatea. 2. Calitatea sistematizării materialului informațional obținut prin activitate proprie.	Pe parcursul semestrului
2.	Referat.	Analiza surselor relevante la tema referatului. Analiza, sistematizarea și sinteza informației la tema propusă. Alcătuirea referatului în conformitate cu cerințele în vigoare și prezentarea lui la catedră.	1. Calitatea sistematizării și analizei materialului informațional obținut prin activitate proprie. 2. Concordanța informației cu tema propusă.	Pe parcursul semestrului.
3.	Analiza studiului de caz.	Alegerea și descrierea studiului de caz Analiza cauzelor problemelor apărute în studiul de caz. Prognosticul cazului cercetat. Deducerea rezultatului scontat al cazului.	1. Analiza, sinteza, generalizarea datelor obținute prin investigare proprie. 2. Formarea unui algoritim de cunoaștere în baza concluziilor obținute.	Pe parcursul semestrului.

IX. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

• Metode de predare și învățare utilizate

Prelegerea constă într-o expunerea interactivă a conținutului de baza a cursului.

Seminarul și activitatea extraauditivă a studentului presupune aplicarea a unui șir de metode după cum urmează: conversația euristică, problematizarea, brainstorming, lucrul în grup, studiul individual, dezbateră, rezolvarea situațiilor de problemă, joc de rol, studiul de caz.

• Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei)

Studiul textelor de documente; jocurile de rol; studiul de caz; instruirea asistată de calculator.

• Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale)

Curentă: control frontal sau/și individual prin:

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 9/10

- ✓ evaluarea nivelului de implicare a studenților și calității acestora în realizarea sarcinilor curente;
- ✓ evaluarea răspunsurilor (argumentelor și deciziilor studenților) la întrebările situațiilor de problemă sau studiilor de caz;
- ✓ evaluarea lucrării de control.

Finală: Colocviu diferențiat.

Proba finală - test oral ce constă din 3 întrebări: o întrebare pentru evaluarea cunoștințelor și două întrebări pentru evaluarea competențelor.

Răspunsurile se apreciază cu note de la 0 până la 10 în conformitate cu regulamentele naționale de evaluare a cunoștințelor și competențelor. Media anuală se formează din suma tuturor notelor împărțită la numărul de note acumulate.

Nota finală va fi calculată din nota medie anuală (coeficientul 0,5) și nota la proba finală (coeficientul 0,5).

Modalitatea de rotunjire a notelor la etapele de evaluare

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,00	6	
6,01-6,50	6,5	D
6,51-7,00	7	
7,01-7,50	7,5	
7,51-8,00	8	C
8,01-8,50	8,5	
8,51-8,00	9	
9,01-9,50	9,5	A
9,51-10,0	10	

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală (asistate la calculator, testare, răspuns oral) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca "absent" și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

X. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ:

A. Obligatorie:

1. Ojovanu V. (coord.). Comunicare și comportament în medicină (cu elemente de bioetică). Suport de curs. Chișinău: CEP Medicina, 2016.
2. Codul cadru de etică (deontologic) al lucrătorului medical și farmaceutic. Chișinău: Min. Săn. al R.Mold., 2008.
3. Dicționar de Filosofie și Bioetică. Chișinău: Medicina, 2004.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția:

06

Data:

20.09.2017

Pag. 10/10

4. Dumitrașcu Dan L. Comunicare medicală. Curs pentru studenții la medicină. Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu”, 2013.
5. Fica Simona, Minea Liudmila. Ghid de comunicare și comportament în relația cu pacientul. București: Editura Universitară „Carol Davila”, 2008.
6. Miu Nicolae. Științele comportamentului. Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu”, 2004.
7. Spinei Angela. Comunicare și comportament. Chișinău: Medicina, 2005.
8. Țirdea Teodor. Bioetică: origini, dileme, tendințe. Suport de curs. Chișinău: Medicina, 2005.
9. Campbell Alastair, Gillett Grant, Jones Gareth. Medical ethics. Oxford: Oxford University Press, 2006.
10. Cole Thomas R., Carlin Nathan S., Carson Ronald A. Medical humanities. An introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
11. Gramma Rodica, Paladi Adriana. Behavioral sciences: compendium. Didactic material for medical students. Chisinau: Medicina, 2011.
12. O'Neill Onora. Autonomy and trust in bioethics. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
13. Smith Stephen W. End-of-life decisions in medical care: principles and policies for regulating the dying process. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

B. Suplimentară:

1. Birkenbihl Vera F. Semnalele corpului. Cum să înțelegem limbajul corporal. București: Gemma Pres, 1999.
2. Cornelius Helena. Știința rezolvării conflictelor. București: Ed. Știința și Tehnica, 1996.
3. Cosman D. Psihologie Medicală. Iași: Ed. Polirom, 2010.
4. Dinu Mihai. Comunicarea. București: Editura științifică, 1999.
5. Guillemont A., Laxenaire M. Anorexie mentale et boulimie. Le poids des facteurs socioculturels. Ed. Masson, 1994.
6. Hogan Kevin. Depășește cele 8 obstacole în calea comunicării. București: Editura Amaltea, 2006.
7. Jung C. G. Descrierea tipurilor psihologice. București: Ed. Anima, 1994.
8. Jung C.G. Despre formarea personalității. În: Psihologie individuală și socială. București: Ed. Anima, 1994.
9. Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic (Nr. 264 din 27.10.2005). În: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=313062>.
10. Marinescu A. Codul bunelor maniere astăzi. București: Ed. Humanitas, 2002.
11. Munteanu D. Politețe și bună cuviință. București: Ed. Ramida, 1992.
12. Pascu Rodica. Comunicare interculturală. Sibiu: Editura Universității "Lucian Blaga", 2007.
13. Pasecnic V. Psihologia imaginii. Chișinău: Știința, 2006.
14. Pease Allan, Garner Alan. Limbajul vorbirii. București: Ed. Polimark, 1994.
15. Popa-Velea O. Științele comportamentului uman. Aplicații în medicină. București: Ed. Trei, 2010.
16. Prutianu Ștefan. Manual de comunicare și negocieri în afaceri. Vol. I. Comunicarea. Iași: Editura Polirom, 2000.
17. Râmbu Nicolae. Comunicare interculturală. Suport de curs universitar. În: Comunicare socială și relații publice. Iași: Editura Universității "Al. I. Cuza", 2007, p.167-218.
18. Rogozea L. Etică și Deontologie medicală. Brașov: Editura Universității TRANSILVANIA, 2006.
19. Мягков И.Ф., Воков С.Н., Чаев С.И. Медицинская психология. Москва: Логос. 2003.